

USNESENÍ

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Aleny Ježíkové a soudců JUDr. Zdeňky Šindelářové a Mgr. Jakuba Černoška ve věci

navrhovatelů: **a) Ing. Maxim Chadzitaskos**, narozený 20. 11. 1955

bytem Tesaříkova 1023, 102 00 Praha 10

b) Vilém Franta, narozený 6. 2. 1948

bytem Dr. Suzy 41, 674 01 Třebíč

oba zastoupeni advokátem JUDr. Petrem Zimou

sídlem Slezská 2127/13, 120 00 Praha 2

za účasti: **MOTORPAL, a.s.**, IČO 27622819

sídlem Humpolecká 313/5, Staré Hory, 586 01 Jihlava

Doručovací číslo: PSČ 587 41

zastoupená advokátem Mgr. Ing. Antonínem Továrkem

sídlem třída Kpt. Jaroše 1844/28, 602 00 Brno

o přezkoumání a určení správné výše přiměřeného vypořádání

o odvolání navrhovatelů a) a b) proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5. 6. 2019
č. j. 50 Cm 151/2007-339

takto:

I. Usnesení krajského soudu se v napadené části, tj. odstavcích II. a III. výroku, **mění** tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Shora označeným usnesením krajský soud řízení zastavil (odstavec I. výroku), a rozhodl, že navrhovatel a) je povinen zaplatit účastníku řízení náhradu nákladů řízení ve výši 94 776 Kč (odstavec II. výroku), a navrhovatel b) je povinen zaplatit účastníku řízení náhradu nákladů řízení ve výši 18 480 Kč (odstavec III. výroku). Dle odůvodnění tohoto usnesení soud prvního stupně řízení zastavil na základě zpětvzetí návrhu učiněného navrhovateli a) a b) podáním ze dne 16. 4. 2019 a s ohledem na souhlas udělený účastníkem řízení s tímto zpětvzetím. Odstavec II. a odstavec III. výroku soud prvního stupně odůvodnil „ust. § 146 odst. 2 o.s.ř.“, přičemž dovodil výši mimosmluvní odměny za 1 úkon právní služby ve výši 10 000 Kč, a to z tarifní hodnoty ve výši 441 870 Kč, přičemž přiznal účastníku řízení odměnu za 9 úkonů právní služby, tj. celkem „90 900 Kč“, zvýšené o 21% DPH ve výši 19 089 Kč, když další náklady řízení tvořila náhrada hotových výdajů za 9 úkonů právní služby celkem ve výši 2 700 Kč a 21% DPH k této částce ve výši 567 Kč. Celková výše mimosmluvní odměny advokáta účastníka řízení tak činila 113 256 Kč, přičemž tuto soud prvního stupně poměrně rozdělil podle výše žalovaných částek.

2. Proti tomuto usnesení, a to pouze proti odstavcům II. a III. výroku, podali navrhovatelé a) a b) společné odvolání, kterým se domáhali jeho zrušení a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení, případně jeho změny tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně. Namítali, že návrh byl podán důvodně, a to v souladu s ust. § 220b odst. 4 obch. zák. Navíc společnost zavdala příčinu ke zpětvzetí návrhu, neboť sama podala insolvenční návrh, přičemž skutečnost, že navrhovatelé nepřihlásili svou pohledávku, nemůže být z hlediska rozhodnutí o náhradě nákladů řízení relevantní. Nárok navrhovatelů jakožto bývalých akcionářů by mohl být v insolvenčním řízení stejně odškodněn až v poslední řadě, po nárocích všech ostatních věřitelů, tedy jeho vymáhání v insolvenčním řízení bylo nereálné. Navrhovatelé měli dále za to, že je namístě aplikovat ust. § 150 o.s.ř., přičemž poukázali na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 277/08, dle kterého je třeba přihlížet k okolnostem, které vedly k zahájení řízení, k chování účastníků v průběhu řízení a stejně tak i k dalším relevantním skutečnostem, které určitým způsobem individualizují situaci účastníků řízení v tom směru, že si zasluhuje specifické zacházení. V projednávané věci to byla společnost, jejíž námitky proti pravomoci českých soudů vedly k neúměrně délce řízení, během něhož se sama dostala do insolvence. Pokud by společnost na této nesmyslné námitce tvrději netrvala, mohlo být řízení pravomocně ukončeno ještě před insolvenční situací. Navrhovatelé rovněž namítali, že usnesení krajského soudu v části týkající se nákladů řízení je nepřezkoumatelné, když z tohoto rozhodnutí nelze ani zjistit, za které úkony právní služby byla společnosti náhrada přiznána. Toto zjištění je nezbytné vzhledem k tomu, že navrhovatelé měli v určitých fázích řízení dílčí úspěch, a zde se tedy uplatní koncept procesního appendixu, jak je popsáno v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2016 sp. zn. 30 Cdo 628/2015. V závěru svého odvolání navrhovatelé dále argumentovali, že strukturální přeměny ve společnostech sice mohou být podle okolností prováděny proti vůli menšiny, ale nikoliv na její náklady. V té souvislosti poukázali na rozhodnutí německého Spolkového soudního dvora ze dne 13. 12. 2011 sp. zn. AZ II ZB 12/11 a dále stanovisko soudce Nejvyššího soudu JUDr. Petra Šuka v komentáři zákona o obchodních korporacích.
3. Účastník řízení MOTORPAL, a.s. (též označován jako společnost) se k odvolání navrhovatelů vyjádřil tak, že navrhl potvrzení usnesení soudu prvního stupně v nákladových výrocích, neboť předně navrhovatelé zavinili zastavení řízení. Navrhovatelé podali návrh, který nebyl důvodný. I kdyby však nároky navrhovatelů existovaly, musely zaniknout z důvodu jejich neuplatnění v řádné lhůtě pro přihlášení těchto pohledávek do insolvenčního řízení, přičemž tyto skutečnosti následně vedly navrhovatele ke zpětvzetí návrhu. Společnost nezavdala příčinu ke zpětvzetí návrhu tím, že sama podala insolvenční návrh, neboť svou úpadkovou situaci řešila zcela legitimním způsobem. K aplikaci ust. § 150 o.s.ř. uvedla, že citované rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 277/08 nelze v projednávané věci aplikovat, neboť toto rozhodnutí předpokládá situaci, kdy účastník, jemuž měla být přiznána náhrada nákladů řízení, poruší svoji zákonnou povinnost, v důsledku čehož dosáhne úspěchu v řízení. Společnost však nijak neporušila svoji povinnost vyplývající ze zákona ani se nedopustila nečinnosti, která by mohla mít vliv na rozhodnutí o uspokojení nároku navrhovatelů. Společnosti nelze vyčítat, že vznesla na začátku řízení námitku nedostatku pravomoci obecných soudů. Učinila tak na základě tehdejší judikatury ohledně platnosti rozhodčí doložky. Společnost poukázala na to, že řízení o pravomoci prošlo všemi stupni soudní soustavy obecných soudů až po Ústavní soud, který námitku nedostatku pravomoci neshledal protiústavní. K opačnému názoru dospěl až Evropský soud pro lidská práva. Námitku uplatnění konceptu procesního appendixu společnost považovala za bezvýznamnou, a to zejména z toho důvodu, že sama neuplatňuje náhradu nákladů, která jí v částech řízení zmiňovaných navrhovateli vznikly. Navíc navrhovatelé byli z pohledu celého řízení absolutně neúspěšní, a proto není na místě jim přiznávat jakoukoliv, byť jen dílčí náhradu nákladů řízení. Podle názoru společnosti v projednávané věci nelze argumentovat ust. § 390 odst. 3 zákona o obchodních korporacích, a to z důvodu časové působnosti. I kdyby však dané ustanovení bylo možné aplikovat, svědčilo by právo ve prospěch účastníka řízení. V té souvislosti

poukázala na komentář k zákonu obchodních korporací, první vydání, C.H. Beck, Praha, 2013, s. 590.

4. Odvolací soud přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně v napadené části, tj. odstavcích II. a III. výroku o nákladech řízení, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 206, § 212, § 212a o.s.ř.), a to bez nařízení jednání dle ust. § 214 odst. 2 písm. c) o.s.ř.
5. Z hlediska obsahu spisu ve vztahu k podanému odvolání a napadenému rozhodnutí odvolací soud primárně odkazuje na skutečnosti uvedené na straně 3 usnesení odvolacího soudu ze dne 25. 2. 2016 č. j. 5 Cmo 347/2015-240. S ohledem na usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. 2. 2016 č. j. KSBR 37 INS 882/2016-A-128, kterým bylo mimo jiné rozhodnuto o úpadku dlužníka - společnosti MOTORPAL, a.s., bylo toto řízení dle ust. § 140a odst. 2 I. Z. přerušeno. V podání doručeném krajskému soudu dne 25. 3. 2019 společnost poukazovala na průběh insolvenčního řízení, přičemž zároveň soudu prvního stupně předkládala listiny vztahující se k insolvenčnímu řízení, a to reorganizační plán, usnesení Krajského soudu v Brně o schválení reorganizačního plánu, usnesení Krajského soudu v Brně o odmítnutí pohledávek navrhovatelů z důvodu jejich pozdního podání, přičemž v té souvislosti poukázala na ust. § 356 I. Z., z čehož vyplývá, že pohledávky navrhovatelů uplatněné v tomto řízení zanikly, neboť nebyly přihlášeny. Navrhla proto zamítnutí žaloby a přiznání náhrady nákladů řízení. Uvedené podání krajský soud doručil navrhovatelům, přičemž ti na ně reagovali podáním doručeným krajskému soudu dne 16. 4. 2019, kterým vzali návrh v celém rozsahu zpět. Z hlediska náhrady nákladů řízení navrhovatelé argumentovali, že je třeba hodnotit i chování procesních stran. Insolvence, která vyústila v nemožnost pokračovat v řízení, byla jednáním „žalované strany“, a proto by měli navrhovatelé mít právo na náhradu nákladů řízení ve smyslu ust. § „146 odst. 2 o.s.ř.“. Návrh navrhovatelů byl totiž podán důvodně a v souladu s ust. § 220b odst. 4 obch. zák., avšak výhradně z důvodu na straně společnosti (insolvence) nemohla být výše tohoto nároku stanovena v řádném přezkumném řízení. Rovněž je třeba zohlednit účelové podávání námítky nepravomoci soudu ze strany společnosti. Skutečnost, zda byla či nebyla přihláška pohledávky v insolvenčním řízení, není pro rozhodování o nákladech tohoto řízení relevantní. Pro případ, že by soud považoval insolvenční řízení za úspěch v řízení, bylo třeba, podle názoru navrhovatelů, separátně posoudit náklady, které se týkaly té části úkonů, jež byly vyvolány nesprávnou a účelovou námitkou nepravomoci českých soudů a nesprávnou a účelovou námitkou prekluze. Společnost v reakci na uvedené zpětvzetí návrhu vyslovila s tímto zpětvzetím souhlas s tím, že se domáhala přiznání náhrady nákladů řízení. Argumentovala, že svou úpadkovou situaci řešila legitimním a právem aprobovaným způsobem, což jí nelze přičítat k tíži. Naopak navrhovatelé neuplatnili řádně své pohledávky za účastníkem řízení v insolvenčním řízení, a tedy řádně nehájili tvrzená práva. Rovněž není zřejmé, na základě čeho navrhovatelé dovozují, že byl jejich návrh důvodný. Důvodnost návrhů navrhovatelů nebyla nikdy prokázána ani jakkoliv uznána účastníkem řízení, navíc je zřejmé, že přímým důvodem zpětvzetí návrhu není chování účastníka řízení. Následně soud prvního stupně rozhodl napadeným usnesením s odůvodněním v něm uvedeným.
6. Podle ust. § 146 odst. 1 písm. b) o.s.ř. žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle jeho výsledku, jestliže řízení bylo zastaveno.
7. Podle ust. § 146 odst. 2 o.s.ř., jestliže některý z účastníků zavini, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení).
8. Odvolací soud předně uvádí, že napadené usnesení ve vztahu k odstavcům II. a III. výroku je nepřezkoumatelné, a to z více důvodů. Krajský soud neuvedl, podle které věty ust. § 146 odst. 2 o.s.ř. ve věci rozhodl, dále není zřejmé, za jaké úkony právní služby soud prvního stupně přiznal společnosti právo na náhradu nákladů řízení v podobě odměny advokáta, dále se soud prvního

stupně v odůvodnění nákladových výroků dopustil početní chyby, když za 9 úkonů právní služby po 10 000 Kč přiznal odměnu ve výši 90 900 Kč. Soud prvního stupně se navíc v odůvodnění tohoto usnesení nijak nevypořádal s kontradiktorními názory účastníků řízení stran zavinění zpětvzetí návrhu. Tato nepřezkoumatelnost usnesení soudu prvního stupně ve vztahu k rozhodnutí o náhradě nákladů řízení by v zásadě vedla podle ust. § 219a odst. 1 písm. b) o.s.ř. ke kasaci tohoto rozhodnutí v napadené části, avšak odvolací soud v projednávané věci takto nepostupoval, a to s ohledem na jiný právní názor stran zavinění účastníků řízení ve vztahu ke zpětvzetí návrhu, a tedy i zastavení řízení.

9. Podle názoru odvolacího soudu totiž nelze shledat zavinění zastavení řízení ani na straně navrhovatelů, ani na straně společnosti.
10. Navrhovatelé totiž návrh vzali zpět z důvodu insolvenčního řízení vedeného na společnost a z důvodu, že jejich případné nároky nebudou nikdy skutečně uspokojeny. Relevance tohoto důvodu je zřejmá z průběhu insolvenčního řízení a zejména schváleného reorganizačního plánu, jak odvolací soud ověřil náhledem do insolvenčního rejstříku společnosti, ze kterého vyplývá, že pohledávky akcionářů nebudou vůbec uspokojeny, resp. účinností reorganizačního plánu zanikly. I kdyby navrhovatelé své pohledávky uplatněné v tomto řízení řádně do insolvenčního řízení přihlásili, což se nestalo, nebyly by jejich pohledávky ani z části uspokojeny.
11. Otázka, že navrhovatelé řádně nepřihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení společnosti, když tyto byly odmítnuty z důvodu pozdního přihlášení, zde nemá valného významu. Jak v případě řádného přihlášení pohledávky, tak i v případě nepřihlášení (ust. § 356 I. Z.), by pohledávky navrhovatelů zanikly, a navrhovatelům by, v obou uvedených situacích, v zásadě nezbylo, než návrh v tomto řízení vzít zpět. Hlavním důvodem zpětvzetí návrhu po skončení insolvenčního řízení (usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 21. 2. 2017 č. j. KSBR 37 INS 882/2016-B-366, kterým insolvenční soud vzal na vědomí splnění podstatných částí reorganizačního plánu dlužníka – společnosti) proto dle názoru odvolacího soudu byla úpadková situace společnosti, což jistě nelze brát k tíži navrhovatelů.
12. Navrhovatelé nezavinili, že se společnost sama dostala do úpadkové situace, tedy situace, kdy není schopna dostát svým závazkům vůči věřitelům. Zpětvzetí návrhu ze strany navrhovatelů tedy nelze brát jako jejich zavinění zastavení řízení ve smyslu ust. § 146 odst. 2 věty první o.s.ř., avšak na druhou stranu nelze stav insolvence a proběhlá reorganizace na straně společnosti považovat za „chování společnosti“, které by dle ust. § 146 odst. 2 věty druhé o.s.ř. k tíži společnosti zapříčinilo zpětvzetí návrhu. Společnost, která se sice sama dostala do stavu insolvence, tuto svou situaci řešila zákonem aprobovaným způsobem, tj. podáním insolvenčního návrhu. Jelikož nelze shledat zavinění některého z účastníků na zastavení řízení, má odvolací soud za to, že o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně je třeba rozhodnout dle ust. § 146 odst. 1 písm. b) o.s.ř.
13. Jelikož odvolací soud neshledal předpoklady pro potvrzení napadeného usnesení v odstavcích II. a III. výroku ve smyslu ust. § 219 o.s.ř., ani pro jeho zrušení ve smyslu ust. § 219a o.s.ř., změnil odstavec II. a odstavec III. výroku tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně.
14. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 za použití ust. § 150 o.s.ř. Navrhovatelé sice byli v odvolacím řízení úspěšní, avšak s ohledem na okolnosti projednávané věci spočívající právě ve výše popsanych důvodech a zavinění skončení tohoto řízení shodně na straně všech účastníků řízení, má odvolací soud za to, že je na místě aplikovat ust. § 150 o.s.ř. a žádnému z účastníků řízení nepřiznat ani právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud zdůrazňuje, že i při rozhodování o náhradě nákladů řízení je nutné vycházet z principů spravedlnosti, tedy že takové rozhodnutí nesmí být s ohledem na okolnosti konkrétní věci zjevně nespravedlivé (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2019 sp. zn.

27 Cdo 1966/2018, R 44/2019, či nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3070/14). Těmto požadavkům dle názoru odvolacího soudu odpovídá pouze takový závěr, že si všichni účastníci náklady řízení ponесou ze svého.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Olomouc 4. září 2019

JUDr. Alena Ježíková v. r.
předsedkyně senátu